

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

תוכחת משה רבינו לדורות

עליכם הבנים להזהר, שלא להגרר אחרי מחלוקת. ואמנם, כל המקומות שמשה רבינו הזכיר לבני ישראל, הכל הוא לימוד לדורות, שלא לעשות כמו שעשו האבות. כך במחלוקת קורח, כך בלשון הרע, כך בעוון בעל פעור, כך בשעה שתפלו על המן שהוא מאכל שמיימי, וכך בחטא העגל.

דבריו אלו של משה הם לימוד לדורות, כי כל הדברים הללו לכאורה נוהגים יום יום. שכן למשל, אדם שלא עוסק בתורה אזי הוא נתפס לגילוי עריות, כמו שכותב הרמב"ם (הל' איסורי ביאה כב, כא) "שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה". ולכן הוכיח משה רבינו שלא לנהוג כן, אלא להשתמש גם בדברים הגשמיים רק לדברים רוחניים.

ועוד שם (פסוק ב) "אחד עשר יום מחורב דרך הר שער עד קדש ברנע". גם פסוק זה מן התוכחה הוא, כמו שביאר רש"י, כי בכוונתו של משה רבינו לומר לישראל; ראו מה גרמתם. דרך קצרה של י"א ימים הלכתם בשלושה ימים, אבל לא נכנסתם מיד לארץ, אלא ה' השאיר אתכם במדבר ארבעים שנה.

גם דברים אלו הינם מוסר לדורות. לפעמים יש לנו התעוררות לתשובה ואנו יכולים במעשינו למרה להביא את הגאולה. אבל כיון שאנו עושים עבירות ומדברים לשון הרע, אנו מרחיקים את הגאולה מאיתנו למשך שנים רבות, ואת זה אומר משה רבינו, כי אנו גורמים רעה לעצמינו במעשינו. ואפשר, כי דבר נוסף רצה משה רבינו לומר לבני ישראל. הכתוב אומר בהמשך (א, ג) "ויהי בארבעים שנה" וגו', וידוע שאין ויהי אלא לשון צער (מגילה י:), כלומר, משה רבינו אומר לבני ישראל שיש לו צער על שלא נכנס עמהם לארץ ישראל לאחר ארבעים שנה. כיון שכל החטאים היו דווקא במדבר.

ובביאור הדבר. משה רבינו מוכיח את הבנים ומזהירם שלא ילמדו ממעשי עוונות אבותיהם. ומאחר והם עדיין נמצאים במדבר והם זרע אבותיהם, והם השורש של תרבות אנשים חטאים כמו שאמר משה רבינו לשבט גד (במדבר לב, יד), כי המדבר הוא מקום סכנה, יותר מאשר מקום ישוב, כיון שהוא מקום שומם, ובאין דברים אחרים עלולים להגיע לידי חטא.

ולכן גם בעוון קטן שהם עלולים לעשות, הם עשויים להתפס בעוונות אבותיהם, וישארו במדבר כפי שנעשו אבותיהם. ואין לך עונש יותר גדול מאשר להשאר במדבר בארץ לא זרועה.

ואמנם, דבר זה הוא לימוד לדורות. גם כיום, אפילו אדם שהוא שומר תורה ומצוות, אם הוא מחוץ למקום תורה, מחוץ לישיבה, הוא בסכנה. ואת זה אמר משה רבינו לישראל; כל זמן שאתם במדבר, ועדיין לא נכנסתם לארץ ישראל אתם בסכנה, ולכן אסור לכם לחזור על הטעויות שעשו אבותיכם.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף". (דברים א, א)

והביא רש"י בשם חז"ל (ספרי דברים א) כי כל הדברים הללו הם דברי תוכחה ממשה רבינו לישראל להוכיחם על כל המקומות שהכעיסו בהם לפני המקום.

ועוד הביא רש"י שם; וחצרות; במחלוקתו של קרח. דבר אחר אמר להם, היה לכם ללמוד ממה שעשיתי למרים בחצרות בשביל לשון הרע, ואתם נדברתם במקום. ודי זהב; הוכיחן על העגל שעשו וכו'.

ויש להקשות בדבר. הן את העבירות הללו כמו מחלוקתו של קורח וכמו עוון העגל עשו האבות, והם כבר מתו, ואילו התוכחה כאן היא עבור הבנים, ולמה הוכיח משה רבינו ע"ה את הבנים על העבירות שעשו אבותיהם. והרי הבנים לא חטאו.

יתירה מכך, מהתורה משמע כי בחטא המרגלים דווקא הבנים היו צדיקים, כמו שנאמר שם (במדבר יד, לא) "וטפכם אשר אמרתם לבי יהיה והבאתי אותם וידעו את הארץ" וגו'. משמע שהבנים היו צדיקים, שהרי הם נשארו בחיים וירשו את הארץ, ואם כן למה משה רבינו ע"ה מזכיר להם את עוונות אבותיהם.

וחשבתי לבאר בזה, כי הנה ידוע שמעשה אבות סימן לבנים. ואם כן, אי אפשר לעקור שורש רע לגמרי. כי אם לאבות היה שורש רע הם בוודאי יורשו אותו לבנים שלהם, כמו שחז"ל כבר אמרו (סוכה נו:), שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה. ורש"י ז"ל מפרש; מה שהתינוק מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע.

משום כן משה רבינו מוכיח את הבנים ומזכיר להם את עוון אבותיהם, כדי שלא ייתפסו בהם עוונות אבותיהם. ולכן הוא מזכיר להם את המעשים של האבות, כי עליהם למחוק את המעשים של האבות מליבם כדי שלא יזכרו אותם כשיכנסו לארץ.

ומשום כן משה רבינו ע"ה הזכיר להם דווקא את קורח, שכן קורח נבלע באדמה יחד עם אשתו ובניו וכל הסובבים אותו וכל הרכוש. דהיינו, כל מה שקשור לקרח נבלע. ולכן הוא הזכיר להם את קורח, שכמו שקורח לא קיים יותר, ממילא גם אתם צריכים למחוק את כל המעשים הרעים שעשו אבותיכם שבגללם נענשו, ועליכם לעקור את הכל מהשורש, שלא תתפסו ח"ו בעוונות אבותיכם.

ולפי זה מובן מה שרש"י כותב על "חצרות". הפירוש הראשון הוא מחלוקתו של קורח, והפירוש השני הוא לשון הרע שדברה מרים בחצרות נגד משה רבינו.

בכך רצה משה רבינו לומר לבני ישראל, להתרחק מן המחלוקת, וקל וחומר ממחלוקת שאינה לשם שמים. ורמז להם; שלא יחשבו כי בחטא קורח היה רק לשון הרע כמו אצל מרים, שהלשון הרע שלה היה לשם שמים, ואולי אף קורח התכוין לשם שמים לדבר על משה רבינו. לכן הזכיר משה רבינו שקורח דיבר לשון הרע. וגם היתה מחלוקת ממש, שלא לשם שמים, ואף הלשון הרע שלו לא היה לשם שמים.

כי אם היתה מחלוקתו של קורח לשם שמים, אולי היה זוכה להיות כהן גדול, אבל כיון שחלק על משה ואהרן, וחלק על הכהונה, נבלע עם כל בני ביתו וכל רכושו באדמה. ומכך

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:50 | 19:05 | 18:58 | 19:07

מוצאי שבת 20:03 | 20:06 | 20:05 | 20:06

רבינו תם 20:41 | 20:42 | 20:39 | 20:42

הילולא דצדיקיא

- ט - רבי יעקב יצחק הורוויץ ה'חווה מלובלין'
- י - רבי דון יצחק אברבנאל
- יא - רבי יצחק בלאזר מפטרבורג
- יב - רבי יוסף לבטון
- יג - רבי נתן נטע שפירא בעל 'מגלה עמוקות'
- יד - רבי יוסף נפתלי שטרן ראש ישיבת פרשבורג
- טו - רבי אברהם חסין

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

לידידנו הרב חנניה שושן הי"ו

מזל טוב

לרגל שמחת כלולות בתך תח"י

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפנקסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

והייתה לשריפה מאכולת אש

באחד מימי ההילולא של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א התיישב לצדי יהודי כדי לשנות עימי 'לחיים' לכבודו של הצדיק.

אחיו של יהודי זה מתגורר בז'נבה שבשווייץ, ואני ניצלתי את ההזדמנות שהיהודי ישב לצדי ושאלתי אותו לשלום אחיו ולשלום בני משפחתו המתגוררים בז'נבה.

היהודי השיב שברוך ה' שלומם טוב, ואני נשאתי את ברכתי ואמרתי: "יהי רצון שהקב"ה ישמור את אחיך ויצילהו משריפה וממאכולת אש".

אותו יהודי לא הרחר רבות אחר הברכה המשונה וענה מיד "אמן".

למחרת בא אליי יהודי זה בהתרגשות עצומה, וסיפר לי שבדיוק בשעה שבה ברכתי את אחיו ובני משפחתו ביום האתמול - הם ישבו בקומה העליונה של ביתם כשלפתע הם הריחו ריח שריפה. בני הבית מיהרו מיד לבדוק את מקור הריח וגילו לחרדתם שאש אחזה בקומת הקרקע של הבית, וכל

רכושם היה למאכולת אש.

זמן יקר חלף עד שצוותי הכיבוי הגיעו למקום כדי להשתלט על האש הנוראית ולכבותה. וכשהגיעו, כבר לא נותר מאום מתכולת הבית, חוץ מתמונתו של רבי חיים פינטו זיע"א אשר באורח פלא נותרה שלמה! ויחד עימה זוג תפילין שאותו נתתי ליהודי מז'נבה כאשר היה אצלי.

באופן ניסי ממש ניצלו בני הבית מהשריפה, וכשהבחינו בהשגחת ה' הפלאית עליהם, הם מיהרו להתחזק בתורה ובמצוות כאות תודה לה' יתברך על נס הצלתם.

ובאמת, פלא פלאים הדבר, היאך נשאתי את ברכתי בתום לב, והברכה התגשמה באופן מיידי במרחק כמה אלפי קילומטרים. ובודאי דבר זה הוא מהשפעת כוח הצדיק זיע"א בעת ההילולא.

אש ההילולא

באחד מימי ההילולא של רבי חיים פינטו הקדוש זיע"א, סיפר לנו יהודי יקר שעוד לפני שעלה בדעתו להשתתף בהילולת הצדיק - הוא חלם באחד הלילות שהוא נמצא בחדר בוער באש, ואין שום פתח

שדרכו הוא יכול להימלט מהאש השורפת. פחד גדול נפל עליו בחלומו, ולפתע שמע קול קורא לעברו: 'אל תירא ואל תחת, זוהי המדורה שמדליקים לכבוד רבנו חיים פינטו הקדוש זיע"א'. כשהתעורר משנתו נזכר היהודי בחלומו הנורא וקיבל על עצמו מיד להשתתף בהילולת הצדיק.

אך בזאת לא תם הסיפור.

בליל שבת שקדם להילולת הצדיק, בעת היותו במרוקו, היהודי חלם שוב שחדרו נשרף באש וכל האוויר מלא עשן. היהודי התעורר משנתו מיד, אולם הפעם גילה לחרדתו שאין זה חלום אלא המציאות בעצמה. המגבת שהניח על המנורה לפני שהלך לישון - עלתה בלהבות ושרפה עימה פריטים רבים בחדר.

מיד נמלט היהודי מהאש השורפת והבין שרבנו הקדוש זיע"א הטריח עצמו ממרומים כדי להצילו ממוות ח"ו, בזכות שטרח הוא ובא להשתתף בהילולת הצדיק. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

בחודש מנחם אב מקדשים את הלבנה במוצאי ט' בטב.

הטעם לכך לפי שבמוצאי ט' באב נולד משיח בן דוד, ולכן מקדשים את הלבנה מכאן ואילך ומבשרים ללבנה ולעם ישראל שהם עתידים להגאל ולהתחדש.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"חזון ישעיהו". (ישעיה א)

הקשר לשבת: בהפטרה מסופר על הפורענות שתגיע לישראל בחורבן בית המקדש בגין עוונותיהם. הפטרה זו היא ההפטרה שלישית בשלשת ההפטרות שמפטירין בשלשת השבתות שלפני תשעה באב.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

לרכוש הרגלים טובים

הרוצה לזכות בשמירת הלשון, מתחלה ירגיל את עצמו שלא יעמוד בחבורת אנשים ולא ידרוש אחר חדשות ואחר כך ירגיל את נפשו לאט לאט, שלא יאבה לשמוע שום חדשות עד שבהמשך הזמן יעזרנו ה' שתהיה קנויה לו המידה של שמירת הלשון בטבע. שאם יראה אחר כך לאדם אחד עובר על איסור לשון הרע, תתפלא נפשו עליו, כי כבר מוזר לו דבר זה כמו שאר איסורים לכל ישראל.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

תיקון החורבן בערבות בני ישראל

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם". (דברים א, יב)

אצל ירמיה הנביא מצינו כי בשעת החורבן התחיל גם הוא את קינתו בתיבה איכה (איכה א, א): "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם". וכנראה שיש קשר בין שני הפסוקים.

כי הנה, עיקר השראת השכינה בבית המקדש היא כדי שהשכינה תשרה בתוך בני ישראל. וכיצד תשרה השכינה, רק ע"י עמלה של תורה ודביקות בהשי"ת. וע"י כך יש אתערותא דלעילא להשפיע על עם ישראל.

אבל אם נפסק הרצון של עם ישראל כי אז ממילא אין השראה על הכלי שהוא המקבל להמשיך להשפיע על בני ישראל. וא"כ ממילא אין צורך כבר בבנין בית הבחירה, כי אין עליו השפעה, ובשל כך הוא נחרב, וזהו עיקר החורבן והגלות.

ואולם, התיקון לחורבן הוא, כאשר אדם בונה בתי כנסיות ובתי מדרשות לתורה ולתפילה שמשם תצא תורה, כי אז הוא בונה מקדש, כמו שנאמר (יחזקאל יא, טז) "ואהי להם למקדש מעט" - אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, כי הם נקראים מקדש.

וכבר מצינו אצל רבי יוחנן בן זכאי שבזמן החורבן ביקש "תן לי יבנה וחכמיה" (גיטין נו:), וכפירוש רש"י שלא תחריבנה ולא תהרוג חכמיה, כי ע"י החכמים שישארו בחיים תהיה ממילא תקומה לעם ישראל אף אחר החורבן, כי ע"י בנין הישיבות יבנה שוב כלל ישראל.

אבל, תנאי גדול צריך לזה, שכל העם ישקיעו את עצמם בלימוד התורה. ודבר זה מרומז בתיבות "כרם יבנה", כרם הוא אותיות **מכר**, שיש לו לאדם להיות מכור כל כולו לתורה, וכמו שאמר השי"ת על התורה כביכול נמכרתי עמה, ואז הוא נבנה מחדש בבחי' יבנה, ונמשכת עליו השראת השכינה שלא זזה מבתי כנסיות ובתי מדרשות.

והאחד תלוי בשני. שאם בונים בתי כנסיות ובתי מדרשות כדי להבנות מהם בתורה, כי אז הוא מרבה ישיבה וע"י זה מרבה חכמה, וחכם עדיף מנביא, כי התורה היא חכמה והיא העיקר, וע"י זה שכינה שורה עליו.

הוא שאמר משה רבינו ע"ה איכה אשא לבדי. היינו, כיצד אני יכול להיות קשור ודבוק עם הקב"ה בלי הרצון שלכם, שהרי אתם בני ישראל ערבים זה בזה ולכל יחיד מבני ישראל קשה לקיים את כל תרי"ג מצוות, כי יש מצוות ששייכות רק לכהנים, ויש ששייכות ללויים, ורק ע"י ערבות של כולם זה בזה הוי כמו שכולם מקיימים את כל המצוות, וכמו שאומרים לפני כל קיום מצוה "בשם כל ישראל".

זה שאמר משה, אני אין ביכולתי להתקיים לבדי, כי רק ע"י לימוד התורה וקיום המצוות שלכם אני יכול להתקיים, כי זה רצון ה' שכולם יהיו מאוגדים, וע"י בשם כל ישראל יקויים הכל. רק הוספה בתורה, וערבות בין איש לאחיו היא המכריעה שהשי"ת יהי אלוקים וישרה שכינתו עליכם, שכן ללא ערבות וללא תורה אין כל שכינה במקדש להשפיע על בני ישראל.

ולפי זה נבין, את מה שאמר ירמיה הנביא "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם", דהיינו, כיצד יתכן שירושלים, העיר רבתי עם תשב בדד והעטרה נפלה מעל ראשה. כיצד נסתלקה השכינה מאותה עיר שהיתה רבתי עם, שעיני כל היו נשואות אליה. ואמנם, עצם התשובה מצויה בפסוק - בדד, שכן כל אחד היה לבדו, ולא היה אחדות בבחי' בשם כל ישראל, ולא היתה ערבות, ע"כ התרחש החורבן.

אמרי שפר

מדרשי חז"ל על פרשת השבוע

חיזוק לתוכחה

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל". (דברים א, א)

אמר רבי יוחנן; והלא כבר נאמר "אלה הדברים" [ומדוע חזר וכפל "אשר דבר"]?

אלא בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה הוכיח את ישראל, היה משה מתיירא יראה גדולה, ואמר: מה בתחלה שלא הוכחתים אלא דבר אחד, שנאמר "שמעו נא המורים" נטלתי [נענשתי] על דברתי ואמר לי הקדוש ברוך הוא "לכן לא תביאו את הקהל הזה" - עכשיו לפניכם חבילות של תוכחות על אחת כמה וכמה.

עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא "דבר משה". ("פתרון תורה")

ברכת התוכחה

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל". (דברים א, א)

אמרו חכמים: אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, הואיל וקיבלו עליהן תוכחותיך צריך אתה לברכן, מיד חזר וברכן.

מניין שנאמר "ה' א-להיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים" וכו'.

ומנין שכל המקבל תוכחה זוכה לברכה? שכן שלמה מפרש (משלי כ"ד) "ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב".

אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בעולם הזה הייתם מתברכין על ידי אחרים, לעתיד לבוא **אני אברך אתכם** שנאמר (תהלים ס"ז) "א-להים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה". ("מדרש רבה")

התגרות מיותרת

"ואת העם צו לאמר אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשו". (דברים ב, ד)

זו אזהרה לדורות הבאים אחרים, שלא יהו מתגרים בבני עשו.

אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשו. **עוברים** אתם ולא **יושבים** שהפורענות עתידה לבוא.

היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: ומה במקום שהם יראים ממנו אמר הקדוש ברוך הוא "ונשמרתם מאד". עכשיו שאנו מובלעים ביניהם על אחת כמה וכמה.

("לקח טוב")

פרקים במסכת חינוך הבנים

פלגי מים

כשמבקשים אנחנו להקנות ערכים ולהטמיע דפוסי התנהגות בנפש הילד, עלינו לזכור את העצה הטובה שקיבלנו מחכמינו זכרונם לברכה, כשביקשו ללמדו את הסוד שבהקניית חינוך למידות טובות: "דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב".

כל הורה, אב או אם, וכל מחנך אשר יושבים ומשוחחים עם הילד מלב אל לב, דיבורים של תורה ויראת שמים, הרי הם מובטחים שדבריהם יחדרו עמוק לנפש הילד. אולם תנאי אחד חשוב יש בדבר: עליהם לדעת את ההבדל שבין התגובה וההערה ש'בשעת מעשה', לבין הקניית הערכים הבלתי תלויה בהתנהגות העשווית של הילד.

לדוגמא: כאשר הילד לא מתנהג כראוי בבית הכנסת, או אינו מתפלל כראוי, על האב לדעת כי אין זה המועד הנכון להעביר לילד את המסר הנכון אודות ההתנהגות בתפילה. כעת, האב לא יכול לעשות יותר מאשר להזכיר לילד להתפלל כראוי, אבל לא לחנך אותו כיצד עומדים בתפילה.

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בחור מבוגר לא מצא את בת זוגו במשך שנים רבות. הוא התפלל להשם שימצא שידוך הגון, אולם כל שידוך שעלה על הפרק, לא יצא אל הפועל.

באחד הימים, הגיע הבחור למו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, ובפיו תחינה שכבוד הרב יברך אותו שימצא את בת זוגו במהרה.

את המשך השתלשלות הדברים, סיפר מו"ר שליט"א:

"התעניינתי עבורו, ואמנם, לאחר זמן מה הצעתי לו שידוך הגון עם בחורה אחת מטורונטו. בחסדי שמים סידרתי את כל העניינים, כדי שהבחור יסע לטורונטו כדי לגמור את השידוך. גם המשפחות של המדובר והמדוברת כבר נפגשו ביניהם, והשידוך עמד לפני גמר טוב".

"בשעה שהגיע הבחור לטורונטו, הוא התאכסן אצל אחד מאנשי העיר, ובעל הבית מצא עבורו שידוך אחר. ועל אף שבתחילה הבחור היה מעוניין בשידוך שהצעתי לו, בסופו של דבר הוא השתדך עם אותה בחורה אותה מצא עבורו המארח שלו בטורונטו".

"לאחר מכן התקשרו אלי בני המשפחה, וסיפרו לו על השידוך החדש שעשו. בתחילה היה לי צער ועגמת נפש מכל הענין, שהרי חשבתי שמזלו של הבחור מצוי בטורונטו, ולשם כך גם שידכתי לו משם בחורה. אלא שלאחר מכן הרהרתי בדבר, כי סיבת כל הסיבות מהשם יתברך, הביאה לכך שהוא ישתדך עם בחורה אחרת. אלא שהוא היה צריך להגיע לטורונטו, בכדי להכיר את הבחורה השניה ולהתארס עמה".

"ומן מה לאחר מכן, כשהגעתי לטורונטו, שמעתי מפי בעל הבית שאצלו התאכסנתי, שיש צער גדול ועוגמת נפש רבה לאבי הבחורה הראשונה. וגם הבחורה עצמה שבורה מאד מכל הענין, שבסופו של דבר השידוך לא יצא אל הפועל, והיא עדיין לא מאורסת".

"ביקשתי לנחם את המשפחה באותה שעה, והשבתי לו בשתי מילים: "הכל מהשמים".

"צערה של המשפחה ובתם נגע מאוד לליבי, והעתרתי בתפילה וביקשתי מהסבא הקדוש, רבי חיים פינטו זיע"א, שיעשה נס שבתוך יומיים (עוד בטרם אצא מטורונטו), תמצא הבחורה את זיווגה הנכון!"

"ואכן, עוד באותו יום, התקשר אלי אביה של הבחורה ובישר לי בשמחה, שהנה הם מצאו שידוך הגון עבור הבת, ובו ביום הם אמורים להיפגש".

"כעבור יומיים, בהיותי בצרפת, התקשרו אלי ההורים ובישרו לי, כי בשעה טובה ומוצלחת גמרו את השידוך, וכבר קבעו זמן חתונה לעוד שלושה חדשים".

"כל זאת בזכות רבי חיים פינטו זיע"א. מה רבו מעשיך השם".

באופן אחר. נכון שגם במה שקשור לערכים, כגון שראית אותו מכה את חברו, עליך להעיר בשעת מעשה. אתה חייב להראות לו שמעשה שכזה אינו ראוי לעשותו. אבל רק להעיר; אין הזמן מתאים ומוכשר להסביר לו את הנושא.

ואם 'בשעת מעשה' אינו הזמן להסביר, כל שכן שאינו מהווה הזדמנות להתפלא על כך שהילד עדיין בלתי מחונך. זהו דבר מופרך. לא אחת אנו רואים אב מתריס כלפי בנו בביטחון עז: "מה זה לא לשמוע בקול אבא, איזו חוצפה זו! הייתכן?!... והרי אף פעם לא הסברת לו את נושא כיבוד אב ואם בצורה הראויה לו. מתי שאוזניו היו כרויות לשמוע אותך, כשהתרפק על קירבתך, שתקת. ואילו בשעת כישלון, כשמעמד ולא ציית לך, אתה צועק עליו: "איך מבין בעצמך שצריך לשמוע בקול אבא?! ואתה רוצה שהוא יבין ויקלוט. איך, הרי זה בלתי אפשרי?"

כאן המקום להוסיף כי גם אם נשארנו בפני הילד 'דרשות' ארוכות בנושא, לא תמיד להתפלא על כך שהילד בשלו, אינו שומע ומקבל את הדברים. לרוב, הסיבה נעוצה לכך שמשמיעים באוזניו מושגים גבוהים וגדולים יותר ממידת בינתו ומושכליו. עלינו לשאול את עצמינו: האם ילד בן חמש כבר בוגר דיו וכבר בשל להבין, למשל, את הערך של כיבוד אב ואם? ככל שנדע להבין מה הילד מסוגל לתפוס ולהבין בשל, כך נוכל לטפסף באזניו בזמן איכות רגוע ושלו על הערך החשוב של המצוה.

לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. אם בכל עת שהילד יוציא את מבטו מתוך הסידור, האב יביט עליו בעין כעוסה, ברור שמבט זה לא יועיל לו במאומה, אלא אדרבה זה רק ימעיט עוד יותר את חשקו של הילד להתפלל. 'בשעת מעשה' ילד לא מסוגל שיחנכו אותו, כי אז הוא חש השפלה ונפשו אינה מוכנה להתאמץ. אין אדם מוכן ומסכים שיכתיבו לו מה לעשות.

הקושי שנוצר כאן הוא כזה שבשעה שהילד עושה מעשה בלתי ראוי, הנטייה הטבעית היא להוכיח אותו מיד על פניו. ישנם הורים ומחנכים שהרגע הזה נראה להם כעיתוי מוצלח לשאת באוזניו דרשות מוסריות ארוכות בדבר חומר העניין וכד'. אם שיטה זו הייתה נכונה, הרי כל הילדים הבעייתיים היו מתחנכים עד מהרה...

מי שיתבונן בדבר, כך מובא בספר 'שלום בניך', יווכח, כי שלל הנאומים הללו פשוט נתקלים בקיר אטום. בזמן כזה, אין הילד מסוגל לקלוט מאומה בדבר הבנת הערכיות של הנושא. הוא לא יקלוט עתה את הביקורת הנכונה על מעשיו. במצב של נחשלות, אם יצעקו עליו ויכיווהו, הוא מיד ירגיש צורך נפשי להתגונן. וכשהוא עסוק בכל חושיו בהתגוננות, לבו ומוחו אטומים מלקלוט את הביקורת.

כן, ודאי, בשעת מעשה מותר ואף צריך להגיב. אם הילד לא ציית למה שציווינו עליו, ברור שעלינו להעמיד אותו באופן מידי על חומרת הדברים. אך ציות בשעת מעשה, קשור לנושא המשמעת: לחנך את הילד, זהו עניין אחר לגמרי. הקניית ערכים משיגים